

OBSAH

ZAHRANIČNÁ POLITIKA 1/2010

VEĽKÉ SLOVÁ V KODANI

CHRONOLÓGIA /2

FÓRUM

Olga Gyárfášová

Zahraničná politika – popoluška volebnej súťaže? /3

Jagadeesh Gokhale

Kam sa uberá reforma zdravotníctva v USA? /6

Elsa Tulmets

Vracia sa Francúzsko na medzinárodnú scénu? /10

Martin Grančay

Dlhý boj o severoatlantické nebo /13

SUSEDIA

Jan Adamec

Plnou parou k volbám /3

Patrycja Bukalska

Prekvapenia a zázraky /6

Martina Deák

Predvolebný boj o dôchodcov /8

Jana Patsch

Potomkovia šľachticov nie, nacistov áno? /10

BEZPEČNOSŤ

Anton Sládeček

Úspechy a zlyhania v oblasti bezpečnosti a obrany (2. časť) /15

AMERICKÝ ZÁPISNÍK

Alexander Krištofčák

A čo teraz? /17

ROZHOVORY

Martin Firák

Vazha Salamadze: Rusi chcú Gruzínsko späť /19

Martin Firák

Timothy Haughton, Nathaniel Copsey:

Nové štáty nevedia hrať „bruselskú hru“ /21

TÉMA ČÍSLA

Mialn Lapin

Kodanské riešenia /23

Ondřej Ditrych

ČR a budúcnosť politiky zmien podnebí /26

S. Fred Singer

Klíma, alarmisti a realisti /28

Branislav Žúdel

Veda, klíma a čierni pasažieri /31

RECENZIA

Livia Cseresová

Islam, demokracia a EÚ /33

ZELENÝ MONITOR /35

INFORMATÓRIUM /36

Azda najzaujímavejšia na debata o globálnom otepľovaní je skutočnosť, že sa opäť raz ukazuje, že neschopnosť zhodnúť sa na tom, ako vlastne funguje svet, nie je výsadou sociálnych vied. Dnes máme možnosť vypočuť si fyzikov, ktorí tvrdia, že otepľovanie je výmysel, a potom ďalších, tých je podstatne viac, podľa ktorých ide o fakt. Nutkanie laika veriť tej menšej skupine je na jednej strane prirodzené (pravda veľmi zriedka získava okamžitú podporu moci či más, viď prípad Galileo).

Dnešní disidenti, ako sa radi nazývajú, sa však nazdávajú, že za celou súčasťou šou stojí akási banda konšpirátorov, ktorí si otepľovanie jednoducho vymysleli, aby na ňom dobre zarobili. Prípadne majú „čestné, ale scestné motivácie (zachrániť svet a ľudstvo)“, ako poznamenal v korešpondencii so Zahraničnou politikou autor z tábora skeptikov, ktorého text Vám prinášame.

Konšpiračné teórie a detektívky boli vždy populárnym žánrom, ale túžbu po napätí a lúštení záhad možno rovnako dobre uspokojí aj prozaickejšie oboznámenie sa s existujúcimi prejavmi „neexistujúceho otepľovania“ – na úvod odporúčam knihu novinára New York Times Toma Friedmana – *Hot, Flat and Crowded*.

Väčšina vedcov tieto prejavy neignoruje a tvrdenie, že ľudská činnosť sa podpisuje pod klimatické zmeny, považuje za fakt. Títo vedci tvrdenia popieračov pokladajú za nevedecké a ich motivácie vysvetľujú väčšinou konštatovaním, že za nimi stoja lobistické biznis skupiny, ktorým nejde o to, ako to bude na zemi vyzerat o desať alebo dvadsať rokov, ale skôr o to, čo sa dá predať dnes a s akým ziskom.

Formálne sa k tomuto názoru prikláňajú aj predstavitelia väčšiny štátov (disidentom je tu pán Klaus) – nikto z predstaviteľov kľúčových krajín nezrušil účasť na Kodanskom summite s tým, že otepľovanie je hlúposť a treba sa venovať dôležitejším veciam. Prišli a rokovali. A dohodli sa na tom, kedy sa najbližšie stretnú, aby sa opäť skúsili dohodnúť.

K najväčšiemu stretu záujmov došlo medzi rozvojovými a rozvinutými krajinami: išlo o to, kto a koľko za opatrenia na zníženie emisií a podporu čistejších technológií zaplatí. Najviac CO₂ doteraz počas svojej industrializácie vyprodukovali práve rozvinuté krajiny, a tie rozvojové požadujú, aby sa to zohľadnilo pri rozdelení „nákladov na budúcnosť“. Rozvojové krajiny však okrem chudoby bojujú aj s korupciou – dokonca väčšou ako na Slovensku – a tak sa im tie rozvinuté krajiny zdráhajú jednoducho poukázať na účet hotovosť. Vzhľadom na finančnú krízu, ktorá pomaly začína byť všeobecnou výhovorkou aj pri meškanií vlakov, tento pat v rokovaniach niektorým lídrom v rozvinutých krajinách prichádza ako akosi vhod.

Pozrime sa na záver na Slovensko. Témy súvisiace so životným prostredím neprináša do debaty ani jedna parlamentná strana. Možno o ne volič ani nemá záujem. Nakoniec využiť letenku za desať eur je príjemnejšie, než lobovať za to, aby vlaky a autobusy vyzerali slušnejšie, aby bolo výhodnejšie využívať dopravu, ktorá neničí Zem, aby boli všetky plastové fľaše povinne vratné, aby kontajnery na separovaný zber slúžili svojmu účelu (ďalšia konšpiračná teória – načo triediť, aj tak to zmiešajú), aby sa nezmenšovali parky, aby obalový materiál nebol väčší ako produkt, ... Lhké vysvetlenie: bude za tým asi duch minulého režimu, ktorý nás zbavil individuálnej zodpovednosti. Ťažká otázka: dokedy ešte sa naň budeme vyhovárať?

Lucia Najšlová
najslova@sfp.sk